

กลุ่ม 2 อ่านตีความตอน 2 คือ

เป็นคนอย่าทำใหญ่	ข้ามคนไหวอย่าไฟฟู่น
คบขุนนางอย่าโหด	โทษคนคิดร้าย
อย่าคะเนถึงโทษท่าน	หว่านพืชจักเอาผล
เลี้ยงคนจักกินแรง	อย่าขัดแข็งผู้ใหญ่
อย่าใส่คนให้เกิน	เดินทางอย่าเดินเปลี่ยว
น้ำเชื้ออย่าขวางเรือ	ที่ซุ่มเสื่อจงประหยัด
จงเร่งระมัดพิณไฟ	คนเป็น ไทอย่าคบทาส
อย่าประมาทท่านผู้ดี	มีสินอย่าอวดมั่ง
ผู้เล่าตั้งจงจำความ	ที่ขวางหนามอย่าเหยียดเกือก
ทำไว้เรียกไว้กับคน	คนรักอย่าวางใจ
ที่มีภัยพึงหลีกเลี่ยง	ปลีกคนไปโดยด่วน
ได้ส่วนอย่ามักมาก	อย่ามีปากกว่าคน
รักคนกว่ารักทรัพย์	อย่าได้รับของเจ็ญ
เห็นงามตาอย่าปอง	ของฝากท่านอย่ารับ

กลุ่ม 3 อ่านและตีความตอน 3 คือ

ที่ทับงมีไฟ	ที่ไปงมีเพื่อน
ทางแควเดือนไคดกลา	กรุณาสอนอย่าโกรธ
โทษคนคิดพึ่งรู้	ผู้เสียสินอย่าเสียศักดิ์
ภักคืออย่าคว่นเคียด	อย่าเบียดเสียดแก้มิตร
ที่คิดช่วยเดือนคอบ	ที่ชอบช่วยชกชอ
อย่าขอของรักมิตร	ชอบซัดมักจางจาก
พบศัตรูปากปราศรัย	ความในอย่าไขเขา
อย่ามัวเมาเนื่องนิตย	คิดครองครึกทุกเมื่อ
พึงค้นเมื่อค่อญาติ	รู้ที่ฉลาดที่หาญ
คนพาลอย่าพาลคิด	อย่าผูกมิตร ไบศรี
เมื่อพาที่พึ่งคอบ	จงบนบอบผู้ใหญ่
ช้าง ไล่ถ่มถั่งเหลือบ	สุวรรณขบอย่าขบคอบ

กลุ่ม 4 อ่านตีความตอน 4 กี่

อย่าขบประจิตวินยา	เจรจาตามคดี
อย่าปลุกฝึกกลางคลอง	อย่าปองเวียนอาถรรพ์
พลับฉิบหาชวยม้วย	อย่าลยเนื่องด้วยแค้นมิตติ
จงลยเนื่องสัมฤทธิ์แค่มิเสียด	ถูกเมียอย่าวางใจ
ภายในอย่านำออก	ภายนอกอย่านำเข้า
อาศาศเจ้าจนควัดตาย	อาศาศนาชงพองแรง
ของแพงอย่ามักกิน	อย่าชินคำคน โลก
โอบอ้อมเอาใจคน	อย่าลยเหตุแคไถ่
ท่านให้อย่าหมายโทษ	คนโหดให้เอ็นดู
ขอรูขอดค่อน้ำ	ขอขำเมื่อแล้วกิจ
ขอมิตรเมื่อลับหลัง	ถูกเมียอย่าสรรเสริญ
เย็บตะเทินจะอดสู	อย่าชังครูชังมิตร

กลุ่ม 5 อ่านตีความตอน 5 กี่

ผิดอย่าเอาแถมแต่ชอบ	นอบคนค่อผู้ต่ำ
เข้าออกอย่าวางใจ	ระวังระไวหน้าหลัง
เสียผู้ซึ่งจะคอยโทษ	อย่ากริ้วโกรธเนื่องนิตย
ควมผิดปลิดไปร้าง	ข้างคนไว้อาวุธ
เครื่องสรรพชุธอย่าวางจิต	คิดทุกขในสงสาร
อย่าทำการที่ผิด	คิดชวนชวยที่ชอย
ได้คอบอย่าเสียคำ	คนจำอย่าร่วมรัก
พรรคพวกพึงทำนุก	ปลุกเอาแรงทั่วตน
ลยเนื่องไถ่กันกระทำ	พาลูกหลานมากิน
ระบือระบิลอย่าฟังคำ	การจะทำอย่าคว่นได้
อย่าใช้คนบังบด	ทดแทนคุณท่านเมื่อชาก
ฝากของรักจงพอใจ	เฝ้าทั่วไทอย่าทรนง
ภักดีจงอย่าเกียจ	เจ้าเคียดอย่าเคียดคอบ นอบนบใจไสสุทธิ

กลุ่ม 6 อ่านเพื่อความตอน 6 ก่อ

อย่าพูดคนด้วยปาก	อย่าถากคนด้วยตา
อย่าพาดพิงด้วยหู	อย่าเขียนครุเคียนคำ
อย่าริกล่าวคำคด	คนทรยศอย่าเชื่อ
อย่าแค้นเคืองความคิด	อย่าผูกมิตรคนจร
ท่านสอนอย่าสวนคอบ	ความชอบจำใส่ใจ
ระวังระไวที่ไปมา	เมตตาตอบต่อมิตร
คิดแล้วจึงเจรจา	อย่านิทาผู้อื่น
อย่าสิ้นยกยอตน	คนจนอย่าดูถูก
ปลูกไมตรีทั่วชน	ตระกูลคนจงคำนับ
อย่าจับถื่นแก่คน	ท่านรักคนจงรักคอบ
ท่านนอบคนจนนอบแทน	ความเหนให้ประหยัด
เผ่ากษัตริย์เพ็ญรุ่ง	อย่าดูถูกว่าน้อย
หึงห้อยอย่าแข่งไฟ	อย่าป้องกันต่อท้าว
อย่ามกหัวพถันแตก	อย่าเข้าแบกงาข้าง
อย่าออกก้างขุนนาง	ปางมิชอบท่านช่วย
ปางป่วยท่านชิงชัง	มิจะบังมึงงลับ
มิจะจับจับงมมัน	มิจะคั่นคั่นงตาด
มิจะหมายหมายจงแท้	มิจะแก้แก้จงกระจำง

กลุ่ม 7 อ่านตีความตอนสุดท้าย คือ

อย่ารักห่างกว่าชิด	คิดข้างหน้าอย่าเบา
อย่าถือเอาคืนกว่าลึก	เมื่อเข้าสี่กระวังคน
เป็นคนเรียนความรู้	จงยังผู้ผู้มีศักดิ์
อย่ามักง่ายมีดี	อย่าดึงให้แก่กา
อย่าตีปลาหน้าไซ	ใจอย่าเบาจงหนัก
อย่าตีสุนัขหามเท่า	ข้ามกำร่ายขอเอา
อย่ารักหากว่าผม	อย่ารักลมกว่ารักน้ำ
อย่ารักถ้ากว่าเรือน	อย่ารักเดือนกว่าตะวัน
สบสิ่งสรรพโอวาท	ผู้เป็นปราชญ์พึงสติบ
ครบคริตรองปฏิบัติ	โดยอรรถอันถ่องถ้วน
เลิศอ้างทางธรรม แลนาฯ	

⊙ บัณ เจ็ดจำแนกแจ้ง	พิศดาร ความเอษ
จิต อุบลบรรหาร	เหตุไว้
พระ ปิ่นนัคราสถาน	อุครสุข โทษนา
ร่วง ราชนาณนี้ได้	กล่าวด้วยคำสอนฯ

เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอสาระคำสอนที่ตีความได้จากการอ่านสุภาษิตพระร่วงตอนที่รับผิดชอบจบลง นักศึกษาที่ฟังจะร่วมอภิปรายกับผู้สอนเพื่อนำไปสู่ความหมายของคำสอนที่ถูกต้อง ที่ตรงจริงอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นหลังอ่าน (ให้เวลา 2 ชั่วโมง)

หลังจากทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านทั้งหมดจบไป ผู้สอนได้ชี้ให้นักศึกษาดูที่แผ่น "วิสัยทัศน์นักอ่านวรรณคดีไทย" ที่นักศึกษาร่วมกันเขียนไว้ (ติดอยู่ที่ผนังห้องเรียน) พร้อมกับสอบถามถึงกิจกรรมที่จะทำหลังจากอ่านเนื้อเรื่องจบลง ปรากฏว่านักศึกษาเสนอให้นำวิสัยทัศน์ขั้นหลังอ่าน ข้อ 1 กับ 2 มาผนวกกันแล้วเล่นเกม "ถาม - ตอบ" เพื่อวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน แล้วจึงให้กลับบ้านทุกคนไปทำกิจกรรมข้อ ๖ คือ เขียนวิจารณ์เรื่องที่อ่านเป็นรายบุคคล

เกม "ถาม - ตอบ" เพื่อวิเคราะห์เรื่องที่อ่านกระทำโดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 ฝ่าย (กลุ่ม) ให้แต่ละฝ่ายร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระที่ได้จากการอ่านวรรณคดีเรื่อง "สุภามิตพระร่วง" ในแง่มุมต่างๆหลายๆคำถามพร้อมกับเตรียมคำตอบไว้เฉลยด้วย เมื่อทั้ง 2 ฝ่ายตั้งคำถามพร้อมเฉลยคำถามแต่ละข้อแล้วเสร็จ การแข่งขันจึงเริ่มขึ้นโดยให้แต่ละฝ่ายผลัดเปลี่ยนกันถามคำถามทีละข้อ เพื่อให้ฝ่ายตรงข้ามตอบ ถ้าตอบได้คะแนนจะเป็นของฝ่ายตรงข้าม ถ้าฝ่ายตรงข้ามตอบไม่ได้หรือตอบผิดคะแนนจะเป็นของฝ่ายผู้ถาม แล้วฝ่ายผู้ถามจะเฉลยคำตอบที่ถูกให้โดยผู้สอนเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง เล่นเกมถาม-ตอบ ดังกล่าวข้างต้นไปเรื่อยๆ จนแต่ละฝ่ายหมดคำถามที่เตรียมไว้

จากนั้นผู้สอนจึงแนะนำวิธีเขียนวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีแล้วให้นักศึกษานำความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนเรื่อง "สุภามิตพระร่วง" ทั้งหมดไปเขียนนำเสนอผู้สอนเป็นรายบุคคล โดยทำการบ้าน ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ปรากฏว่านักศึกษาได้ชิ้นงานการวิจารณ์สุภามิตพระร่วงกันทุกคน

(สำหรับวรรณคดีเรื่อง เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนตอนแต่งงานพลายแก้ว นิราศภูเขาทอง และรวมเกียรติคุณกำเนิดหนุมาน ได้ดำเนินการเรียนการสอนตามวิสัยทัศน์ทำนองเดียวกับสุภามิตพระร่วงข้างต้น จะแตกต่างกันเพียงรายละเอียดของกิจกรรมที่เหมาะสมกับบริบทวรรณคดีแต่ละเรื่องเท่านั้น)

ตัวอย่างชิ้นงานการวิจารณ์สุภามิตพระร่วงของผู้เรียนต่อไปนี้จะนำเสนอเป็นกรณีศึกษาแก่ผู้อ่านรายงานการวิจัยเรื่องนี้เพียง 2 คน คือ นักศึกษาชาย 1 คน และนักศึกษาหญิง 1 คน ดังจะนำเสนอในหน้าต่อไป

จิตรกรรมพระจิตรารักษ์ | เรื่อง ตูษณานีตพระร่วง

โดยสังสรรค์ นริศ นลินชื้อ

คำว่า ตูษณานีต หมายถึง ขัดความที่มีด่าเชยของตนใจ ส่วน
คำว่าพระร่วง เป็นชื่อรวมของกษัตริย์ทุกองค์ของสมัยสุโขทัย
พระร่วงที่กษัตริย์ในวรรณคดีแบบฉบับเรื่อง ตูษณานีตพระร่วงนั้น
คือพระเจ้าขุนรามคำแหง หรือเรียกว่าพ่อขุนรามคำแหง ซึ่งเป็น
ผู้แต่งเรื่องนี้

พระเจ้าขุนรามคำแหง (พ่อขุนรามคำแหง) < พ.ศ. 1820-1860 >
เป็นกษัตริย์ พระองค์แรกของประเทศไทยที่มีพระราชนครูป้องนิมิต
มหาธาตุ ได้ทำคุณประโยชน์อันใหญ่หลวงให้แก่ประเทศไทยและพระราชนคร
โกปมาจนกระทั่งในรัชสมัยนี้คือ : การสร้างพระพุทธรูปอักษรรูปออกถือ
เป็นแบบที่คู่ของประเทศไทยอันมีแต่ครั้งแรก พระร่วงที่พระเจ้าองค์ทรง
ปกครองอยู่ ได้ปกครองไพร่ฟ้าในอยู่ร่มเย็นเป็นสุข ได้สร้าง
ที่ประทับไว้ที่วัดที่กัมพูชาสร้างพระพุทธรูปอย่างกว้างขวาง ได้ขยายอาณาเขต
ของประเทศไทยออกไปกว้างไกลได้ทรงบำรุงสั่งเสด็จพุทธศาสนา
อันกว้างขวาง และได้พระพุทธรูปสิ่งดีอันเงินพระพุทธรูปที่สร้าง
ดูมีสง่าวิจิตรของดีอันมาจากพระพุทธรูปที่ลังกา นั้นว่ารัชสมัยของ
พระองค์เป็นยุคแรกที่ประเทศไทยได้มีความเจริญ และติดต่อสัมพันธ์
กับประเทศอย่างกว้างขวาง

ในครั้งนั้น หอยทากดังกล่าวนี้ พระองค์ได้ส่งมาถวายที่วัด

ว่า เป็นสมทวาราช เพราะพระองค์แผ่นดินทั้งนี้กรม เนืองการเมื่อ
เนืองราชกิจ และยังมีดวงมลิลาภพของตาเป็นประกาย
มีดวงมลิลาภพอีกด้วย

ตาพระพี่นางที่ได้อันเสด็จเสวยสุกรมมิตตพร: รุ่งนั้น คือ ตอนต้น
และต้นรุ่งรูปสุกรมมิตตพร ตอนหัวเป็นไต่ลง
กระจุยหนึ่งมากเหมือนอกธนูอัน

สุกรมมิตตพร รุ่ง และดวงจิตตาและตาใหม่ เริ่มสิ่งสมของตาโลก
ได้ผลพวงมม เช่น ขกของดวงมลิลาภพของกระจุยมา รักรัก
และ รุ่งเกิดดวงมลิลาภพ รักรักมลิลาภพ แต่ก็พร้อมที่จะ
ต่อสู้อันที่มากวิกรมมิตตพร มีตาของรักรักและเกิดดวงมลิลาภพ
กระจุยรุ่งรุ่งจิตตา แม้ชั้นมุตตลิตตพรหัวที่และดวงมลิลาภพ
ทั้งสิ่งสม มีวิกรมมลิลาภพรุ่งรุ่ง มุขก่อนเนื้อมลิลาภพ
ดวงมลิลาภพวิกรมมิตตพร ๓๓๐ มลิลาภพ ดวงมลิลาภพ และดวงมลิลาภพ รุ่ง
หรือใช้เพื่อวิกรมมิตตพร และรักรักวิกรมมิตตพร เป็นต้น

สุกรมมิตตพร รุ่ง มุขทั้งชั้นของ รุ่งมลิลาภพดวงมลิลาภพ
อัน (คือ) ๓๓๐ ดวงมลิลาภพนี้ ดวงมลิลาภพดวงมลิลาภพ
ของวิกรมมิตตพร นอกนั้น การวิกรมมลิลาภพก็เช่นวิกรมมลิลาภพ

หนังสือ ความเป็นมาของโรงเรียนนี้ ซึ่งผู้แต่งได้รวบรวมจาก

ที่ต้น = บอพอขุนรามคำแหง แห่งหอสมุดมณฑลด้านตะวันออกนี้

๑. ต้น = ด้านการศึกษาศึกษา

พ่อบุณยามคำแหงได้บันทึกถึงความเป็นมาของ
ศึกษาศึกษา ซึ่งสอนในชั้นประถมศึกษาตั้งแต่เด็ก ๆ เมื่อโตขึ้น
แล้วจึง = สอนวิชาภาษาอังกฤษ = อยู่นาน (ความเป็นมาของโรงเรียนนี้ ,
เพื่อน้องในโรงเรียนนี้ , ในหนังสือเมื่อโตขึ้น) ซึ่งได้เรียน
ด้วยมีประโยชน์ต่อสังคม อย่างกว้างขวางทางวิทยาศาสตร์ (อย่างถูกต้อง
ฝึกควบคุมตนเอง , อย่างสงบเรียบร้อย) เป็นต้น

๒. ที่ต้น = ด้านการปฏิบัติต่อสัตว์ป่าและธรรมชาติ

พ่อบุณยามคำแหงมีความเห็นว่าต้องเคารพและรักสัตว์ป่า
กับธรรมชาติ (อย่างหนึ่งรักสัตว์ป่า , นอนตามสัตว์ป่า , ทำนวก
ตามสวนป่า , ทำนบกนอมสวนจนหมด , จนหมดสวนสัตว์ป่า)
ไม่มีสิ่งอื่นใดที่สัตว์ป่า (อย่างเลี้ยงสัตว์ป่า , อย่างเลี้ยงสัตว์
ป่า) ทำตามสัตว์ป่าสิ่งอื่น (สัตว์ป่าสิ่งอื่นของธรรมชาติ)
อย่างมีคุณค่าสัตว์ป่าสิ่งอื่น (อย่างเลี้ยงสัตว์ป่า , ทำนบกนอม
อย่างเลี้ยงสวน , ธรรมชาติของสัตว์ป่า , ซึ่งได้แก่เลี้ยงสวน ,
สวนของสวนสวน) เป็นต้น

๓. ทัศน = การปฏิบัติต่อข้าราชการ

ทัศน = ต่อข้าราชการ คือตนเราดั่งเราดั่งเราปฏิบัติข้าราชการ
อย่างไรต่อข้าราชการ หรือสื่อทัศนกับข้าราชการ (ตนขุนนางอย่าง
โหด , อย่างออกกว้างขุนนาง) เป็นต้น

๔. ทัศน = การปฏิบัติต่อพระราชา

ความเห็นต่อการปฏิบัติต่อพระราชาของประชาชน ก็คือ
ต้องมีศรัทธาของรักภักดี ต้องเคารพและรักพระราชา อย่างทำคอง
พระราชา ไม่แสดงอาการไม่พอใจต่อหน้าพระราชา ไม่เกลียดพระราชา
ในทางปฏิบัติต่อพระราชาจนกระทั่งตัวตาย (อาสาเข้าจนตัวตาย,
ทนทุกข์อย่างหนักทน , เฝ้า ท้าวยุทธอย่างทรน , รักดีจนอย่างรักดี,
ใจเด็ดอย่างเด็ดขาด , เมื่อกษัตริย์ประหารชีวิต , อย่างมองภัยต่อหัว
 เป็นต้น

๕. ทัศน = ทัศนคติที่มีต่อลูกเมียและญาติพี่น้อง

พระสงฆ์มีความเห็นว่า ต้องรักลูกเมียและญาติ พี่น้อง
ญาติพี่น้องมีความรักมากอะไร ควรพยายามเพื่อช่วยพี่
(เห็นพี่เมื่อต่อญาติ) พี่น้องลูกเมียเป็นคนที่เรารัก ดำรงรักนี้
ไม่ต้องกลัวปากพูดกัน นิสัยไม่พูดซ้ำซากกันเอง และต้องสอน
วิธีทำมาหากินให้แก่ลูก (ลูกเมียจึงอย่างสวดมนต์ , พรวินาศ)

หากิน) นอกจากนั้น พระองค์ยังแนะนำว่า เด็กๆ และแม่พิมพ์มักจะ
เกิดความกลัวไม่อยู่ ร่มหุดจากกันคนอื่น ฉะนั้น ความกลัวไม่อยู่
นอกในลูกแม่พิมพ์ (ลูกแม่พิมพ์วางใจ) แม่พิมพ์

๖. ทัศนะ=การปฏิบัติต่อครอบครัว

เพื่อนหรือมิตรเป็นสิ่งแวดล้อมของชีวิต โดยที่ชีวิต
ไม่ได้ การตามเพื่อนเป็นต้นไปอย่างหนึ่ง เพื่อนแบบนั้นน่าจะ
แบบนั้นไม่แน่นอน เมื่อเป็นเพื่อนกันแล้ว ควรปฏิบัติต่อกัน
อย่างไร พ่อแม่แม่ตามกัน สอนในลักษณะที่ควรระวัง กล่าวถึงเรื่องที่ว่า
ควรตามเพื่อนต้องระวังในสิ่งๆ ๗ อย่างด้วยกัน แต่อย่างใดก็ตาม
ที่เราไม่ทราบประวัติด้านนี้ มิตร (ปฏิสัมพันธ์อย่างผู้รับ, อย่างผู้
มิตรโดยตรง) เมื่อเป็นเพื่อนกันแล้ว 7 สิ่งดังต่อไปนี้ ไม่ควร
เพื่อน อย่างน้อย ๑๗ อย่าง เพื่อน อย่างหนักแน่นเพื่อน 7 ของของรัก
ของเพื่อน แม่พิมพ์ (อย่างอดทนแก่เพื่อน , ที่รักอย่างถูกต้อง,
ตามรักอย่างวางใจ , อย่าง เมตตาพิเศษแก่มิตร , ที่ผิดชั่วอย่าเตือน
สอน , อย่าง ขอบ ของรักมิตร , ชอบชมชมจาก , ยอมมิตร
เมื่อล้มลุก , อย่าง ตั้งใจรับมิตร , เมตตาต่อมิตร...)
ใจความหวังก็คือ เรื่องการตามมิตรจะซับซ้อนกว่าที่กล่าว
มานี้ ทุกคนเข้าใจว่ามีตัวสอน เกี่ยวกับมิตรภาพ
ส่วนนี้ส่วนมากก็มี เพื่อนกันอย่างไร เพื่อน ตามหาปาก ,
ตามกันตั้งแต่ต้นเข้า ใจหัวตัวอยู่ในนี้ , ตามตามๆ นอกเหนือ